



16.oktober 2024

EM2024/86

Pele Broberg, Naleraq

## **Forslag til: Inatsisartutlov om ændring af Inatsisartutlov om tiden bestemmelse (Overgang til anden tidszone, afskaffelse af sommertid)**

(Siumut gruppen)

### **1. behandling**

*(Oversat med AI) (Det talte ord er gældende)*

Fra Naleraq vil vi gerne sige tak til Siumut-gruppen med deres forslag.

Fra Naleraq er vi også overbeviste om, at dagens forslag har krævet seriøs indrømmelse. Vi vil, fra Naleraq, gerne roser jer for det.

Det er ikke forkert at indrømme sine fejl.

I efteråret 2022 under efterårssamlingen, da pkt. 17 blev debatteret, præsenterede vi, fra Naleraq, klart konsekvenserne af beslutningen om at bruge UTC -2 for at forblive tættere til Danmark. Vi anbefalede faktisk at bruge UTC -3 baseret på resultaterne af undersøgelserne og at undgå sommer/vinter tidszonen. Dette foreslås nu.

Fra Naleraq, har vi bemærket at under behandlingen af EM2022/17 at flertallet tog udgangspunkt i arbejdsgivere, flyselskabet samt ønsket om at være tættere på Danmark da de vedtog beslutningen. Siden forslagets vedtagelse er der ikke sket væsentlige ændringer i de forskellige undersøgelser, vi vil stadig uddybe vores mening om dagens forslag.

### **Folkesundhed**

Tidligere undersøgelser har vist, at risikoen for at udvikle kræft er højere, hvis man tiden indstilles ud fra vestlige tankegang<sup>1</sup>. Undersøgelser har vist det samme for kræft i æggestokkene<sup>2</sup>.

Fra Naleraq har vi altid lagt stor vægt på kampen mod kræft i Grønland, og vi er uforstående over beslutningen tidens bestemmelse i sin tid blev vedtaget, selvom forskning har vist, tidsbestemmelse der ikke følger sit folk, øger risikoen for kræft.

For at bekæmpe kræft skal Tiden være baseret på **DET GRØNLANDSKE FOLK**.

---

<sup>1</sup> Gu et al. (2017),

<sup>2</sup> Giuntella and Mazzonna (2019)



## Selv mord

Fra Naleraq vi bemærket at flere undersøgelser vist<sup>3</sup>, at selvmord stiger i lande der har været koloniseret. Manglen på identitet, håb og mangel på formål resulterer i øget selvmord<sup>4</sup>.

Derfor er vores vilje om at få en identitet samt at blive en nation ikke i tvivl.

Men tiden har også indflydelse. Derfor var vi også forundret, da vi i efteråret 2022 under pkt 17 diskuterede, gjorde opmærksom på undersøgelser der har vist hvordan selvmord stiger når tiden fastlægges ud fra vestlige kriterier, og at disse undersøgelser blev ignoreret fordi ønsket om at forblive med Danmark blev vægtet højere.

En ny undersøgelse offentliggjort i 2023<sup>5</sup> viser også tydeligt, at der sker flere selvmord, når tiden ikke stilles ud fra lokale behov.

I kampen mod selvmord skal Tiden tage udgangspunkt **DE GRØNLANDSKE FOLK**.

## Økonomi

Sidste gang forslaget blev besluttet blev ønsket om at forblive under Danmark samt økonomi blevet vægtet højere end frem for folkesundheden.

Fra Naleraq har vi bemærket, at de offentlige selskaber har klaget over at driften bliver dyrere hvis forslaget bliver godkendt. Det er tydeligt at indbyggernes helbred tilsidesættes og profit vægtes højere.

Fra Naleraq vil vi gøre opmærksom på, at andre muligheder åbner op. Selvom Grønland forlod EU i 1985, er man stadig en del af Danmark, og intet har ændret sig.

Nu få vi større mulighed for samhandelen med vesten.

Vi må ærligt erkende, at det offentlige og de private virksomheder fortsat eksporterer til Danmark til en højere pris. Ifølge deres høringsvar nævner de ikke én eneste gang de nye muligheder der skabes hvis tidens ændres.

Lad mig give dig en virksomhed som eksempel. Air Greenland A/S. I hvor mange år har flyene Kunuunnguaq, Norsaq og nu Tuukkaq, med base i Danmark, fløjet til Grønland? Er turen blevet billigere? Vi bygger internationale lufthavne hvor flyet og dets besætning ikke flytter base til vores land. Vi bygger internationale lufthavne, med den klare forventning, at størstedelen af passagererne og den forventede flyvning mellem Danmark og landet, vil passere Island. Hvorfor skal beslutningen om tidens bestemmelse så tage udgangspunkt i Air Greenlands danske tankegang?

---

<sup>3</sup> Lawson-Te Aho, K., & Liu, J. H. (2010). Indigenous Suicide and Colonization: The Legacy of Violence and the Necessity of Self-Determination. *International Journal of Conflict and Violence*, 4(1), 124–133. <https://doi.org/10.4119/ijcv-2819>

<sup>4</sup> Richardson M, Waters SF. Indigenous Voices Against Suicide: A Meta-Synthesis Advancing Prevention Strategies. *Int J Environ Res Public Health*. 2023 Nov 15;20(22):7064. doi: 10.3390/ijerph20227064. PMID: 37998295; PMCID: PMC10671466.

<sup>5</sup> Reis DJ, Yen P, Tizenberg B, Gottipati A, Postolache SY, De Riggs D, Nance M, Dagdag A, Plater L, Federline A, Grassmeyer R, Dagdag A, Akram F, Ozorio Dutra SV, Gragnoli C, RachBeisel JA, Volkov J, Bahraini NH, Stiller JW, Brenner LA, Postolache TT. Longitude-based time zone partitions and rates of suicide. *J Affect Disord*. 2023 Oct 15;339:933-942. doi: 10.1016/j.jad.2023.07.080. Epub 2023 Jul 20. PMID: 37481129; PMCID: PMC10870927



# Naleraq

Fra Naleraq har vi bemærket at verdens største flyselskab, United vil flyve til vores land. Er det egentlig ikke bedre for vores borgere at kigge på vores naboer mod vest, når vi er på udkig efter billigere varer og billigere rejser?

Uanset hvor dyrt det bliver, skal dem der ønsker at forblive under Danmark, selv finde vej. I dag ved vi dog, at Europa ikke søger billig turisme. Disse transportruter ikke kommer ikke til at ændre sig.

Ved at komme tættere på Nordamerika tidsmæssigt kan muligheder økonomisk udvikling for det grønlandske folk udforskes.

For at udvikling af handelen er det på tide at Tiden skal være baseret på **DET GRØNLANDSKE FOLK**.

Med al information i hånden anbefaler vi fra Naleraq, at dette forslag godkendes som det er.

For at sikre, at forslaget træder i kraft den 27. oktober 2024, opfordrer vi indtrængende formandskabet for Inatsisartut til at arbejde hårdt for, at det anden og tredjebehandling af forslaget sker hurtigst muligt.

Vis evnen til at arbejde for det grønlandske folk.

Tak

Pele Broberg